

Stockholms
universitet

Institutionen för pedagogik och didaktik

2019-11-15

Studiehandledning

Vetenskaplig teori och metod II, 7,5 hp

Vårterminen 2020

Kursansvarig: Susanne Andersson

Innehåll

Kursens syfte	3
Kursadministration och organisation.....	3
Lärplattform Athena	3
Kursansvarig och examinator:.....	3
Kursadministration:	3
Lärare:	3
Förväntat studieresultat	4
Kursinnehåll och upplägg.....	4
Seminarier, grupparbete samt gruppindelning	4
Seminarium 1: Vetenskapsteoretiska seminariet/”Take a stand”	5
Ministudien.....	6
Handledare ministudien.....	6
Instruktioner till ministudiens upplägg	6
Referensfilmer	8
Individuell hemskrivning	9
Individuell omtentamen.....	9
Examination.....	9
Plagiat	9
Betyg	10
Betygskriterier	10
Litteraturlista	13

Kursens syfte

Delkursen syftar till att vidareutveckla studenternas kunskaper i vetenskapsteori och metodologiska förhållningssätt med fokus på datainsamlingstekniker. Under delkursen behandlas olika vetenskapsteoretiska begrepp och perspektiv samt hur de kommer till uttryck i forskning. Ett centralt innehåll är att formulera vetenskapliga frågeställningar och välja lämpliga tillvägagångssätt för att lösa en forskningsuppgift. Delkursen ger träning i att tillämpa datainsamlingstekniker och i viss mån bearbeta och analysera ett insamlat material.

Kursadministration och organisation

Lärplattform Athena

Lärplattformen Athena används i kursen, vilket innebär att du måste skaffa användarnamn och lösenord för Athena, om du inte redan har det. Kurssidan på Athena är det enda ställe där du kan ta del av den information och uppgifter som publiceras på sidan under kursens gång.

Kursansvarig och examinator:

Susanne Andersson, susanne.andersson@edu.su.se

Kursadministration:

grundnivapedagogik.edu grundnivapedagogik.edu@su.se

Lärare:

Susanne Andersson, mail se ovan

Maria Calissendorff maria.calissendorff@edu.su.se

Klas Roth, klas.roth@edu.su.se

Förväntat studieresultat

Efter genomgången delkurs förväntas studenten kunna:

- jämföra vetenskapsteoretiska förhållningssätt och dess återspeglning i empirisk forskning,
- formulera en avgränsad forskningsfråga med relevans för pedagogisk forskning,
- planera och genomföra en begränsad empirisk studie med fokus på datainsamlingsteknik och metodologi,
- värdera den vetenskapliga processen utifrån kvalitetskriterier och forskningsetiska riktlinjer.

Kursinnehåll och upplägg

I kursen behandlas alla led i forskningsprocessen. Denna behandling inkluderar vetenskapsteoretiska och metodologiska frågor, frågor om design och genomförande av vetenskapliga undersökningar, samt om analys och diskussion av resultat. I behandlingen ingår även en ministudie där studenten får tillämpa kvalitativa metoder.

Kursinnehållet är disponerat kring ett antal teman, som rör att förvetenskapliga ett problem, intervju och observation som olika datainsamlingstekniker samt fallstudie. Respektive tema finns angivet i schemat. Undervisningen består av föreläsningar, vetenskapsteoretiska seminarier och en ministudie. Syftet med ministudien är att få tillämpa kvalitativa datainsamlingstekniker.

Seminarier, grupparbete samt gruppindelning

Parallellt med kursen Vetenskaplig teori och metod II löper kursen Organisation och förändring. I båda kurserna förekommer grupparbeten. För att underlätta för er rent praktiskt kommer den gruppindelning som görs i Organisation och förändring vara densamma i denna kurs.

I kursen Vetenskaplig teori och metod II genomförs två seminarier samt en ministudie som genomförs i grupp. I schemat som finns på Timeedit går det att se de tider som respektive grupp är schemalagd.

Det är obligatorisk närvaro vid seminarierna. Vid frånvaro krävs genomförande av kompletteringsuppgifter för godkänt betyg. Kompletteringsuppgifterna ges av respektive seminarieledare.

Frånvaro vid de seminarier som är schemalagda för ministudien är svåra att komplettera. Vid eventuell frånvaro under dessa tillfällen behöver du diskutera med er seminarieledare hur de kan kompletteras.

Seminarium 1: Vetenskapsteoretiska seminariet/”Take a stand”

Två av kursens föreläsningar finns inspelade och behandlar olika vetenskapsteoretiska perspektiv. Föreläsningarna är tillgängliga som länkar på Athena under fliken **Filmer vetenskapsteoretiska perspektiv**. Föreläsningarnas innehåll behandlas vid ett seminarium som leds av Klas Roth.

Den 3/2 har ni ett seminarium med fokus på de två olika vetenskapsteoretiska perspektiven. I era respektive grupper ska ni antingen representera positivism eller ett tolkningsperspektiv. Vilket perspektiv ni representerar meddelas vid kursstart.

Grupper som har positivism;

förbered inför gruppresentation följande:

Ni skall kunna ange minst två kännetecken gällande positivism

Ni skall kunna visa hur positivism kan användas i forskning i relation till minst ett exempel

Ni skall kunna ange minst två kritiska kommentarer till positivism

Grupper som har hermeneutik (tolkningsperspektiv);

förbered inför gruppresentation följande:

Ni skall kunna ange minst två kännetecken gällande hermeneutik

Ni skall kunna visa hur hermeneutik kan användas i forskning i relation till minst ett exempel

Ni skall kunna ange minst två kritiska kommentarer till hermeneutik

Tider för de olika grupperna se Timeedit.

Ministudien

Den 14/2 sker uppstart av en ministudie som genomförs i grupp. Vid detta tillfälle ska ni i grupp diskutera ert problemområde och syfte för ministudien samt hur ni tänker lägga upp gruppens arbete. Datainsamlingsteknik som ska tillämpas är kvalitativ intervju. Upplägget av ministudien kommer ni kunna stämna av med seminarieledaren.

Den 26/2 är ett handledningstillfälle inplanerat för ministudien. För att handledningen ska bli ändamålsenlig är det lämpligt att ni till det tillfället har gjort era intervjuer och börjat skissa på rapporten. Schema för vilken tid som varje grupp erhåller meddelas vid kursstart.

Handledare ministudien

Handledare för ministudien är Susanne Andersson och Maria Calissendorff.

Se schemat i Timeedit för tider samt vilka grupper som respektive handledare har.

Instruktioner till ministudiens upplägg

Syftet med ministudien är att du ska få möjlighet att:

Utifrån ett problemområde formulera syfte och frågeställning

I grupp formulera en gemensam intervjuguide

Genomföra en individuell kvalitativ intervju

Sammanställa ett insamlat datamaterial

Kritiskt diskutera den utförda undersökningen och resultaten utifrån metodologi samt kvalitetskriterier

Litteratur:

Läs kurslitteraturen som särskilt fokuserar intervju som datainsamlingsmetod, kvalitetskriterier och etiska överväganden: Kvale & Brinkman (2014) kap 1-9, Kapitel 15, Bryman (2011) s. 351-361 (finns även som fil på Athena), samt Yin (2007).

Problemområden

Förslagsvis kan ni välja ett av följande problemområden för ministudien:

Åldrande (möjliga inriktningar/fokus: pension, yrkesliv, förändring, hälsa, livskvalitet, vård, hälsa)

Migration (möjliga inriktningar/fokus: flyktingmottagande, utbildning, ideella organisationer, myndigheter)

Idrottsrörelsen (möjliga inriktningar/fokus: arbeta med idrott, fritid, hälsofrämjande, elit-amatör, genus, klass)

Arbetsliv och arbetsorganisation (möjliga inriktningar/fokus: ledarskap/chefskap, lärande, organisationsförändring, arbetsmiljö, yrkesidentitet)

Genomförande

Identifiera ert problemområde och utifrån det formulera ett syfte och forskningsfråga av relevans inom pedagogik.

Utforma en intervjuguide. Intervjuguiden sammanställs i grupp.

Alla ska göra en individuell kvalitativ intervju som bör ta minst 30 minuter.

Tänk på att utforma intervjuguidens frågor så att informanterna ges möjlighet att berätta om det som ni studerar. Ställ följdfrågor eller förtydligande frågor.

Din intervju ska ge dig ett empiriskt material som du sedan ska sammanställa och endast översiktligt analysera.

OBS! Det är analysen som ger svar på din forskningsfråga - det är därför viktigt att du inte gör din forskningsfråga till intervjuguidens frågor.

Undersökningen sammanfattas och presenteras i en skriftlig grupprapport.

Struktur på rapporten

Rapporten ska ha följande innehåll:

En kort bakgrund till det aktuella problemområdet.

Syfte och forskningsfråga.

En kort beskrivning av vad som framkommit under intervjuerna som är relaterat till syfte och forskningsfråga.

Ett vetenskapsteoretiskt resonemang:

Vad är det för typ av undersökning som gjorts och på vilka vetenskapliga grunder. Vad för typ av kunskap är möjlig att erhålla vid användandet av en kvalitativ insamlingsteknik?

Metodresonemang med beskrivning av följande delar:

Hur intervjuguiden utformades samt urvalet gjordes

Hur intervjun genomfördes

Lägg speciellt vikt vid att reflektera kring själva intervjusituationen och vad ni upplever påverkat den.

Diskussion enligt kvalitetskriterier samt etik:

Kvalitetskriterierna validitet/reliabilitet och/eller trovärdighet, överförbarhet, pålitlighet samt konfirmering.

Etik

Referenslista

Bilaga (intervjuguiden)

I grupprapporten ska ni lägga mest fokus på punkterna 4, 5 och 6 som även behöver relateras till kurslitteraturen och då framförallt Kvale & Brinkmann.

Betyg: Godkänd eller komplettering

Rapporten ska omfatta max 6 sidor (exkl. bilagor) och ni refererar till litteraturen i löpande text. Typsnitt Times New Roman, 12 punkter, 1.15 radavstånd.

Rapporten laddas upp på Athena under fliken Uppgifter samt under respektive seminariegrupp. Glöm inte ange gruppnummer samt alla gruppmedlemmarnas fullständiga namn på den inskickade texten.

Inlämning av rapporten från ministudien är den 28/2

Inlämning sker på Athena/uppgifter och i mappen för respektive grupp.

Slutseminarium grupp rapport:

Ministudiens grupp rapport presenteras muntligt vid ett slutseminarium den 3/3, se schema Time edit. Varje grupp förbereder en presentation av sin rapport.

Varje grupp har max 20 minuter till sitt förfogande där ni först ska presentera ministudien enligt punkterna nedan samt att ni också ska förbereda diskussionsfrågor till hela seminariegruppen.

Vid presentationen ska följande redovisas:

- En kort bakgrund till det aktuella problemområdet.
- Syfte och forskningsfråga/or (vilket inte är detsamma som intervjufrågorna)
- En kort beskrivning av vad som framkommit under intervjuerna.
- Ett vetenskapsteoretiskt resonemang

Vad är det för typ av undersökning som gjorts och på vilka vetenskapliga grunder. Vad för typ av kunskap är möjlig att erhålla vid användandet av en kvalitativ insamlingsteknik.

- Metodresonemang, beskriv samt reflektera kring hur intervjuguiden utformades och urvalet gjordes, samt hur intervjun genomfördes, samt vilka etiska överväganden som gjordes.

Reflektera över själva intervjusituationen, hur fungerade det att genomföra intervjun?

Förbered också några frågor som alla som deltar vid seminariet kan diskutera och då framförallt frågor som berör metodologin kring att genomföra en kvalitativ intervju.

Referensfilmer

På Athena finns ett antal filmer som behandlar kvantitativ metod som ett referensmaterial. De är tänkta som ett stöd för studenter som önskar att kunskapsmässigt fördjupa sig i kvantitativ metod.

Individuell hemskrivning

I kursen ingår att genomföra en individuell hemskrivning. Instruktionerna till hemskrivningen kommer att finnas på Athena under fliken Uppgifter den 11/3.

Hemskrivningen ska lämnas in senast 13/3.

Individuell omtentamen

Datum för öppnande av omtentamen för kursen är den 6/4.

Tentamen stänger den 9/4.

Examination

Examinationen består

- dels av ett seminarium som genomförs i grupper med max fem studenter,
- dels av en ministudie som genomförs i grupper med max fem studenter,
- dels av en individuell hemskrivning som fokuserar bearbetning och analys av ett insamlat material om ett pedagogiskt problem.

Plagiat

Att kopiera eller skriva av ett kortare eller längre avsnitt och ange sig själv som författare till texten är förbjudet. Det betraktas som plagiat.

Ett exempel på plagiat är att ordagrant eller nästan ordagrant skriva av en text (detta innefattar även delar av en text och enstaka meningar) utan att ange varifrån detta kommer. Plagiat kan även anses vara fallet om du använder andras text så att du får den att framstå som din egen. Andras text kan exempelvis utgöras av kurslitteratur och/eller texter du funnit på nätet, eller en studiekamrats text eller hemtentamen.

Plagiat betraktas som ett grundläggande brott, inte enbart mot en etablerad forskningsetisk kod, utan även mot ett allmänt förhållningssätt vad gäller egna och andras texter. Plagiat är otillåtet fusk och blir alltid föremål för ett disciplinärende, som kan leda till avstängning. I samband med bedömningen använder vi ett plagiatprogram för att spåra eventuella plagiat.

Institutionen för pedagogik och didaktik följer Stockholms universitets riktlinjer vid misstänkt fusk i samband med examination. Läs mer om regler, förfaranden och konsekvenser i samband med disciplinärenden på www.su.se/regelboken.

Betyg

Delkursen examineras genom genomförda seminarier och en ministudie samt en individuell hemskrivning. Betyg på delkursen baseras på den individuella hemskrivningen.

På seminarierna samt ministudien ges betyget godkänd alternativt komplettering. Om studenten inte deltar i ministudien blir studenten underkänd.

På den individuella examinationen ges betyg A-F. F och Fx är underkända betyg. Vid Fx erbjuds ett kompletteringsstillfälle inom två veckor efter att kompletteringsuppgift har meddelats av examinator för att nå upp till betyget E.

Då betyget F ges krävs att studenten examineras på nytt, genom en ny examinationsuppgift. Har du godkänts i prov, det vill säga fått minst betyget E, får du inte göra ett nytt prov för högre betyg. Det är endast möjligt att ompröva för godkänt resultat fyra gånger och inom tre terminer från första registrering på delkursen.

Betygskriterier

A

Studenten ska på ett självständigt och tydligt sätt visa förståelse för pedagogik som vetenskaplig disciplin vilket inbegriper en förmåga att beskriva vetenskapsteoretiska, teoretiska och metodologiska aspekter av relevans för det vetenskapliga arbetet.

Studenten ska självständigt kunna beskriva, använda samt föra ett metodologiskt resonemang kring tillämpningen av olika datainsamlingstekniker.

Studenten ska på ett tydligt och självständigt sätt kunna redovisa och problematisera relationen mellan vetenskaplig frågeställning, metod samt valda datainsamlingstekniker. Studenten ska kunna föra en vetenskapsteoretiskt förankrad kritisk diskussion om vilka kunskaper som är möjliga att erhålla om det undersökta objektet/fenomenet.

Studenten ska på ett tydligt och strukturerat sätt göra åtskillnad på det författaren skriver och de egna tolkningarna av detta.

B

Studenten ska på ett tydligt sätt visa förståelse för pedagogik som vetenskaplig disciplin vilket inbegriper en förmåga att beskriva vetenskapsteoretiska, teoretiska och metodologiska aspekter av relevans för det vetenskapliga arbetet.

Studenten ska tydligt kunna beskriva, använda samt föra ett metodologiskt resonemang kring tillämpningen av olika datainsamlingstekniker.

Studentens ska på ett tydligt sätt kunna redovisa och problematisera relationen mellan vetenskaplig frågeställning, metod samt valda datainsamlingstekniker. Studenten ska kunna föra en vetenskapsteoretiskt förankrad diskussion om vilka kunskaper som är möjliga att erhålla om det undersökta objektet/fenomenet.

Studenten ska på ett tydligt och strukturerat sätt göra åtskillnad på det författaren skriver och den egna tolkningen av detta.

C

Studenten ska visa förståelse för pedagogik som vetenskaplig disciplin vilket inbegriper en förmåga att beskriva vetenskapsteoretiska, teoretiska och metodologiska aspekter av relevans för det vetenskapliga arbetet.

Studenten ska kunna beskriva, använda samt föra ett metodologiskt resonemang kring tillämpningen av olika datainsamlingstekniker.

Studentens ska kunna redovisa och problematisera relationen mellan vetenskaplig frågeställning, metod samt valda datainsamlingstekniker. Studenten ska kunna föra en vetenskapsteoretiskt förankrad diskussion om vilka kunskaper som är möjliga att erhålla om det undersökta objektet/fenomenet.

Studenten ska till övervägande del göra åtskillnad på det författaren skriver och den egna tolkningen av detta.

D

Studenten ska ha viss förståelse för pedagogik som vetenskaplig disciplin vilket inbegriper en förmåga att delvis beskriva vetenskapsteoretiska, teoretiska och metodologiska aspekter av relevans för det vetenskapliga arbetet.

Studenten ska till viss del kunna beskriva, använda samt föra ett metodologiskt resonemang kring tillämpningen av olika datainsamlingstekniker.

Studentens ska till viss del kunna redovisa och problematisera relationen mellan vetenskaplig frågeställning, metod samt valda datainsamlingstekniker. Studenten ska i viss mån kunna föra

en vetenskapsteoretiskt förankrad diskussion om vilka kunskaper som är möjliga att erhålla om det undersökta objektet/fenomenet.

Studenten ska till viss del göra åtskillnad på det författaren skriver och den egna tolkningen av detta.

E

Studenten visar i någon mån förståelse för pedagogik som vetenskaplig disciplin vilket inbegriper en förmåga att i någon mån beskriva vetenskapsteoretiska, teoretiska och metodologiska aspekter av relevans för det vetenskapliga arbetet.

Studenten ska i någon mån kunna beskriva, använda samt föra ett metodologiskt resonemang kring tillämpningen av olika datainsamlingstekniker.

Studentens ska i någon mån kunna redovisa och problematisera relationen mellan vetenskaplig frågeställning, metod samt valda datainsamlingstekniker. Studenten ska i någon mån kunna föra en vetenskapsteoretiskt förankrad diskussion om vilka kunskaper som är möjliga att erhålla om det undersökta objektet/fenomenet.

Studenten ska till viss del göra åtskillnad på det författaren skriver och den egna tolkningen av detta.

Fx

Betyget Fx ges om studenten genom komplettering med utvecklat resonemang kan nå upp till betyg E.

F

Studenten kan inte redogöra för pedagogik som vetenskaplig disciplin, har fragmentarisk kunskap om sambandet mellan vetenskaplig frågeställning, metod, datainsamlingstekniker och kunskapsanspråk.

Litteraturlista

Böckerna markerade med * kan köpas på Akademibokhandeln, Frescati (Ligger i Allhuset), eller så kan du köpa dem på nätet; Bokus (www.bokus.se) eller Adlibris (www.adlibris.se). På Bokus och Adlibris har du 10 % studentrabatt. Även på Akademibokhandeln. Det tar ungefär en vecka att få böckerna då du beställer dem på nätet. (PDF finns på Athena)

- * Alvesson, M. & Deetz, S. (2000). *Kritisk samhällsvetenskaplig metod*. Lund: Studentlitteratur. Kapitel 3. (18 sidor)
- * Bryman, A. (2011). *Samhällsvetenskapliga metoder*. Andra upplagan. Malmö: Liber. Sidorna 351-361. (10 sidor) *Ligger även som PDF på Athena.*
- * Fangen, K. (2005). *Deltagande observation*. Malmö: Liber. (Kap. 4-7) (189 sidor)
- * Kvale, S. & Brinkmann, S. (2014). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Tredje upplagan. Lund: Studentlitteratur AB. Kap 1-9. Samt kapitel 15 (223 sidor)
- * Thomassen, M. (2007). *Vetenskap, kunskap och praxis. Introduktion i vetenskapsfilosofi*. Malmö: Gleerups.
- * Yin, R. K. (2007). *Fallstudier: design och genomförande*. Malmö: Liber. (Kapitel 1-4) (119 sidor)

Artiklar kan tillkomma

Referenslitteratur

- * Gilje, N. & Grimen, H. (2007). *Samhällsvetenskapernas förutsättningar*. Göteborg: Daidalos.
  - Gorard, S. (2001). *Quantitative Methods in Educational Research. The role of numbers made easy*. Continuum International Publishing Group Ltd. ISBN: 9780826453075. (kap 1-6)
  - Scott, D. & Usher, R. (2011). *Researching education: data methods and theory in educational enquiry*. 2nd ed. London: Continuum International Publishing Group Ltd. Kap 2-4, 5-7, 9. (Boken är tillgänglig i elektroniskt format på nedanstående länk.)
- <http://site.ebrary.com.ezp.sub.su.se/lib/sthlmub/docDetail.action?docID=10438515>